

HASŁO ŁÓDZKIE

DZIENNIK BEZPARTYJNY

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, Łódź, Piotrkowska Nr. 15
Telefony: Redakcji 81-06, Administracji 63-66

Cena 20 groszy

Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od godziny 6-7 wieczorem
Sekretariat czynny od godz. 12-1 w poł. i od 6-7 wiecz.

Odsłonięcie pomnika Mickiewicza w Paryżu

Apoteoza sojuszu polsko-francuskiego

Podniosła uroczystość ku czci Wielkiego Wieszczka

PARYŻ, 28.4. Wstępnym aktem uroczystości, połączonych z odsłonięciem pomnika Mickiewicza była akademja w języku francuskim, zorganizowana wczoraj wieczorem w wielkim amfiteatrze Sorbony, staraniem College de France wespół ze stowarzyszeniem „France — Pologne”. Przewodniczył dyrektor College de France, członek Instytutu Maurycy Croiset, który zagał posiedzenie, oddając głos profesorowi Andre Mazon, zajmującemu tę samą katedrę, na której przed laty wykładał Mickiewicz.

Profesor Mazon wygłosił wspaniały odczyt o życiu i twórczości Mickiewicza. Po nim zabierali kolejno głos Franciszek Potocki — przedstawiciel ministra oświaty, rektor Kalenbach, prof. Ujejski, prof. K. Kostanecki w imieniu Akademii Umiejętności oraz senator Strug w imieniu Związku Literatów.

Na akademji tej obecni byli: ambasador Chłapowski w otoczeniu personelu ambasady, konsul generalny Poznański z personem konsulat, generał Gouraud, biskup Chaptal, ambasador Panafieu, rodzina wieszczka w osobach Józefa Mickiewicza i Marii Mickiewiczówny, dr. Ludwik Górecki, Leon Royer, kapitan Choisy, marszałkostwo Daszyński i Szymański oraz wicemarszałek senatu Stanisław Posner, delegacje wszechnic polskich i związków literatów, literat Kaden-Bandrowski, Juljan Ejsmond, redaktor Olchowicz i wiele innych osobistości.

Artysta Komedji Francuskiej Herve reklamował przy entuzjastycznych oklaskach przepelniającą salę publiczności „Ode do młodości”, wyjątki z Ksiąg Pielgrzymstwa Polskiego, „Poloneza” z „Pa na Tadeusza” i szereg innych utworów Wieszczka.

Dzisiaj rano odbyła się msza w kościele polskim Wniebowzięcia, którą celebrował ks. Łagodny — nowy rektor polskiej misji katolickiej we Francji. Na nabożeństwie byli obecni: ambasador Chłapowski z małżonką, cały personel ambasady, reprezentant ministra oświaty Franciszek Potocki, delegaci uniwersytetów, związków naukowych i literackich w Polsce, którzy przybyli na odsłonięcie pomnika, Ignacy Paderewski, przybyły dzisiaj rano ze Szwajcarii, marszałek Puławski, generał Denain — szef misji wojskowej w Polsce. Piękne kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Łuczak.

O godz. 3-ej nastąpiło uroczyste odsłonięcie pomnika na Placu Alma w obecności przedstawicieli władz miejskich, wojskowych i cywilnych. Prezydenta Doumergue'a reprezentował generał Lanson, ministra Brianda — ambasador Laroche. Poza tym obecni byli posłowie czeskosłowacki, jugosłowiański, finlandzki i attache wojskowy angielski, oraz szereg wybitnych osób z kół społecznych i politycznych francuskich, Ignacy Paderewski, delegacja polska z ministrem Carem na czele, marszałkowie Daszyński i Szymański, wicemarszałek senatu Stanisław Posner, szereg wybitnych osobistości polskich oraz przedstawiciele kilkunastu

ciu towarzystw polskich z północnej i wschodniej Francji z sztandarami.

Pierwszy przemówił wiceprzewodniczący Stowarzyszenia France — Pologne Lewandowski, który imieniem komitetu budowy pomnika wręczył go miastu Paryżowi, następnie prezes rady miejskiej m. Paryża Lemarchand przyjął imieniem zarządu miejskiego pomnik Wieszczka Polski, mający służyć za nowy dowód coraz ściślejszych węzłów, łączących Francję z Polską i wyraził imieniem drogiego jego sercu Paryża hołd wierności narodowi polskiemu w osobach p. ministra sprawiedliwości Cara i marszałków Daszyńskiego i Szymańskiego.

Trzeci z kolei przemawiał minister oświaty, Marraud.

PRZEMÓWIENIE AMBASADORA ... CHŁAPOWSKIEGO.

Ostatni zabrał głos ambasador Chłapowski, który rozpoczął swe przemówienie słowami Wiktora Hugo:

Mówić o Mickiewiczu, znaczy mówić o pięknie i sprawiedliwości, której był obrońcą, mówić o obowiązku, którego był bohaterem, mówić o wolności, której był apostołem, i mówić o wyzwoleniu, którego był zwiastunem. Takim był w rzeczy wistości Wielki Wieszcz Polski. Jego „O-

da do młodości” natchnęła całe pokolenia wiarą w ostateczne zwycięstwo poświęcenia nad egoizmem.

Wzruszony jestem głęboko — oświadczył ambasador — że dano mi jako ambasadorowi Polski we Francji powoływać się na wyrazy, które wyszły z ust proroczych Wieszczka, oddając jednocześnie hołd synom Polski, którzy posłuszni akordom jego lutni, zrosili krwią swoją stepy syberyjskie, kazamaty cytadeli warszawskiej, wreszcie tysiące pół bitew zaczynając od roku 1830 i kończąc na wielkiej wojnie i ostatecznym zwycięstwie odniesionem przez marszałka Piłsudskiego w r. 1920 (burza oklasków).

Wyraziwszy następnie wdzięczność inicjatorom pomnika, jego autorowi oraz m. Paryżowi i rządowi francuskiemu, podkreślił ambasador nierozdzielność węzłów, łączących Francję z Polską we wspólnych wysiłkach ku obronie tradycji przodków i kierowaniu swych celów przez miłość ich ku ideałom pokoju, sprawiedliwości i postępu. Przemówienie swe zakończył ambasador Chłapowski okrzykiem „Niech żyje Francja!”

Po mowie ambasadora Chłapowskiego przyjętej długo niemilknięciami oklaskami nastąpiło składanie wieńców.

O godzinie 5-ej odbyła się w sali Iena akademja w języku polskim, pod honorowym przewodnictwem weterana emigracji polskiej, dr. Henryka Gierszyńskiego. Po zagajeniu przez dr. Gierszyńskiego minister Car wygłosił przemówienie, w którym oświadczył na wstępie, że został delegowany przez rząd polski, aby go reprezentować na uroczystości odsłonięcia pomnika Wieszczka narodu, Adama Mickiewicza.

PRZEMÓWIENIE P. MINISTRA CARA.

Jechałem tu — mówił minister Car — w nastroju szczególnego skupienia i szczególnego napięcia uczuć, a jechałem w takim nastroju nie tylko dlatego, że mam reprezentować rząd w państwie z nami zaprzyjaźnionem, w państwie, które zyskało sobie raz jeszcze nasze serca, oddając hołd wielkiemu naszemu mistrzowi słowa, ale też i dlatego, że przy tej okazji danem jest zetknąć się osobiście z kolonją polską.

Używam rozmyślnie wyrażenia „kolonja” a nie „emigracja”, gdyż z tem ostatniem określeniem łączy się pojęcie wygnania z kraju, co już nie odpowiada rzeczywistości wobec powstania Państwa Polskiego.

Macie już dziś za sobą wielkie, niepodległe Państwo Polskie, państwo, które rozciąga nad wszystkimi swymi obywatelami, gdziekolwiek się znajdują, swoją opieką. Zmieniły się czasy. Dziś stoi za wami 30-to miljonowy naród polski ze swym rządem.

Jest was tu zgórą pół miliona. Macie tu swoje prawa, macie tu obowiązki. Po was bowiem sędzić Polskę będą ci, którzy się przez was z nią stykają. Musicie, jak mówił Mickiewicz o dawnej emigracji, być przykładem. To jedno, co was z dawną emigracją łączy, ale chociaż dzisiaj stanowicie tylko kolonję polską, to jednak jesteście zarazem spadkobiercami emigracji i kontynuatorami jej pięknej tradycji.

Minister zakończył przemówienie swe okrzykiem na cześć emigracji polskiej, Rzeczypospolitej, jej Prezydenta, Ignacego Mościckiego i wodza narodu, twórcy Państwa Polskiego, pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego. Przemówienie min. Cara przyjęte zostało hucznymi, długo niemilknięciami oklaskami.

Wieczorem odbył się uroczysty obiad w ambasadzie na cześć prezydenta Doumergue'a. Na obiedzie byli obecni m. i.: marszałek Izby Buisson, ministrowie Bonafous i Francois, Pencet, prezes rady miejskiej Lemarchand, ambasador wiozki, posłowie norweski i jugosłowiański oraz rodzina Wieszczka w osobach: Józefa Mickiewicza, panny Marii Mickiewiczówny i dr. Ludwika Góreckiego.

Po obiedzie odbył się wielki raut, w którym wzięło udział około tysiąca osób z pośród przedstawicieli kolonji polskiej i wybitnych osobistości kolonji polskiej. (PAT)

Strzały na granicy jugosłowiańsko-austrjackiej

Od kul żandarmów zginęli dwaj kolporterzy druków wywrotowych

GRATZ, 28.4. Wiedeńskie Biuro Korespondencyjne: Dzisiaj rano, na granicy jugosłowiańskiej, w odległości półtorej godziny drogi od Leutschach, żandarmi jugosłowiańscy zastrzelili jugosłowiańskiego profesora i studenta, w chwili gdy chcieli oni przejść na terytorjum austrjackie.

Jak słyhać, w kawiarni w Zagrzebiu podsłuchano rozmowę, według której wzmiankowany profesor oraz student za mierzali rozpowszechniać druki wywrotowe. Władze aresztowały profesora i stu-

denta i odstawiły ich pod strażą do granicy austrjackiej, aby dowiedzieć się tam gdzie zostały ukryte druki, które miały być przesyłane do Austrii.

W czasie poszukiwania druków obaj Jugosłowianie próbowali zbiec na stronę austrjacką, przy czem zostali zastrzeleni przez żandarmów w chwili, gdy przekraczali granicę, tak, że nogi zabitych leżały na terytorjum austrjackim, górne zaś części ciała na terytorjum jugosłowiańskim. (PAT)

Interwencje Związku „Praca” odniosły skutek

Koniec partyjnictwa w łódzkim magistracie

Angażowanie robotników odbywać się będzie za pośrednictwem P. U. P. P.

Angażowanie robotników do robót sezonowych odbywało się dotychczas za pośrednictwem Magistratu, który stosował tak zwany klucz partyjny. Przeciwno takiemu systemowi angażowania robotników do pracy występowały i występują niektóre związki zawodowe.

Ostatnio wystąpił przeciwko temu Polski Związek Zawodowy „Praca”, którego przedstawiciele zwrócili się do p. Wojewody, by wyjednać zgodę na to, ażeby robotnicy do robót sezonowych an-

gażowani byli wyłącznie za pośrednictwem PUPP., a nie przez Magistrat.

Ponieważ władze centralne uzależniają udzielanie dalszych kredytów na roboty publiczne od tego, ażeby angażowanie robotników odbywało się za pośrednictwem PUPP., Magistrat m. Łodzi zgodził się na to.

W dniu dzisiejszym Magistrat m. Łodzi wysłał pierwszą listę robotników sezonowych w liczbie 200 do państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy.

KRONIKA

Jutro — Katarzyny.

TEATRY:.

Teatr Miejski — „Niespodzianka“
 Teatr Kameralny — „Miłość bez grosza“
 Teatr Popularny — „Berek Joselewicz“

CO GRAJĄ W KINACH:

Apollo — „Boska kobieta“
 Capitol — „Wolga, Wolga“
 Casino — „Żywy trup“
 Corso — „Tajemnica wagonu pocztowego“
 Grand Kino — „Portjer Hotelu Atlantic“
 Czary — „Szajka zgrozy“
 Dom Ludowy — „Szalona noc“
 Era — „W lasach polskich“
 Luna — „Rajski ogród“
 Miejskie Kino Oświatowe — Bracia Schellenberg“
 Mimoza — „Ojciec“
 Odeon — „Moja ciotka, twoja ciotka“
 Palace — „Dwa pokolenia“
 Resursa — „Kobieta na torturach“
 Spółdzielnia — „Ciemna droga księżniczki Wo
 roncow“
 Słońce — „Przekleństwo złota“
 Venus — „Dwa światy“
 Wodewil — „Ostatnie lata panowania Miko-
 łaja II“
 Wodewil — „Godzina zmysłów“
 Łacheta — „Dzieci żydowskiej ulicy“

Zebranie podmistrzów Cechu Fotografów

Na 30 b. m. to jest wtorek Starszy Cechu Fotografów p. H. Konarzewski zwołuje zebranie podmistrzów w celu utworzenia wydziału podmistrzowskiego przy Cechu.

Zebranie odbędzie się o godz. 20-iej w lokalu H. Konarzewskiego przy ul. Piotrkowskiej 97.

Bilety na przedstawienie galowe

Komitet Obchodu Święta Narodowego 3 Maja komunikuje za naszym pośrednictwem, że bilety na uroczyste przedstawienie wieczorowe w Teatrze Miejskim, na którym wystawiony będzie po raz pierwszy „Sen“ — F. Kruszewskiej, nabywać można od godziny 10-iej rano do 3-iej popoł., w biurze Rady Miejskiej (Pomorska 16) w poniedziałek i wtorek, t. j. dn. 29 i 30 bm. Po tym terminie, pozostałe bilety sprzedawane będą w kasie teatralnej.

MIEJSKI

Kinematograf Oświatowy WODNY RYNEK (róg Rokicińskiej)

Od wtorku, dnia 23 do 29 kwietnia r. b'

DLA DOROSŁYCH:

Przeróbka filmowa powieści Bernarda Kellermanna

BRACIA SCHELLENBERG

W rolach głównych: Lil Dagover, Liana

Haid i CONRAD VEIDT

DLA MŁODZIEŻY:

CYRK TOMA MIXA

Początek seansów dla dorosłych o g. 18.45 i 21, w soboty i niedziele 16.45, 18.45 i 21.
 Początek seansów dla młodzieży o g. 15-iej i 17, w soboty i niedziele o 13 i 15-iej.

Nocne dyżury aptek

Dzisiaj dyżurują apteki:

L. Pawłowskiego (Piotrkowska 307), S. Hamburga (Główna 50), B. Gluchowski (Narutowicza 4), J. Sitkiewicza (Kopernika 26), A. Charemzy (Pomorska 10), A. Potasza (Plac Kościelny 10).

Pozatem stale dyżurują następujące apteki: A. Sadowskiej (Zgierska 57), H. Dutkiewicza (Zgierska 97), A. Szymańskiego (Przędzalniana 75), Z. Gorzyckiego (Przejazd 59), A. Buszego (Rzgowska apteki:

Czwarty proces przeciwko Widzewskiej Manufakturze

Majster Edward Szubert skarży firmę o odszkodowanie

Sąd nakazał uiszczenie żądanej sumy

Do sądu pracy w Łodzi wpłynęła skarga majstra Widzewskiej Manufaktury, Edwarda Szuberta, zamieszkałego przy ul. Emilji 44, przeciwko zarządowi Widzewskiej Manufaktury, o odszkodowanie.

W skardze swej majster Szubert wyjaśnia sądowi, że pracował w Widzewskiej Manufakturze od dnia 28 sierpnia 1928 roku.

Po pewnym czasie Widzewska Manufaktura zwolniła go z pracy z 2-tygodniowym wypowiedzeniem, miast trzymiesięcznym, przysługującym majstrom fabrycznym, jako pracownikom umysłowym.

Był on ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. Widzewska Manufaktura wymówiła mu pracę bez odszkodowania 3-miesięcznego, które wynosi 1.159 zł.

Pozatem majster Szubert wskazuje, że pracował w Widzewskiej Manufakturze w godzinach nadliczbowych, za które

otrzymał wynagrodzenie zwykłe, ponosząc stratę 310 zł.

Godzin nadetatowych przepracował 48, płatnych po 50 procent drożej oraz 141 godzin płatnych po 100 procent. Całkowita suma żadanego odszkodowania wynosi 1469 zł.

Ze względu na to, że Widzewska Manufaktura należności tej nie chciała dobrowolnie zapłacić, majster Szubert zwrócił się do sądu pracy z prośbą o przymusowe wyegzekwowanie należności wraz z kosztami.

Sprawę tę rozpatrywał w sądzie pracy sędzia Zawadzki. Po zapoznaniu się z skargą sąd przyznał słuszność stronie skarżącej i wydał wyrok zaopatrzone rygiorem natychmiastowego uregulowania należności. Widzewska Manufaktura wobec takiego rozstrzygnięcia sporu zasądzoną przez sąd pracy sumę 1469 zł. uregulowała.

10-lecie Polskiego Czerwonego Krzyża

Wczoraj w drugim dniu uroczystości dziesięciolecia Czerwonego Krzyża odbyło się rano nabożeństwo w kościele ewangelickim, w południe w katedrze.

Po nabożeństwie złożony został wieńiec na płycie Nieznanego Żołnierza w obecności władz, delegacji, cechów i szkół.

Po złożeniu wieńca, uformował się pochód, który ruszył ulicą Piotrkowską do sali Filharmonji.

Przed siedzibą Czerwonego Krzyża na ulicy Piotrkowskiej 96 odebrali defiladę p. wojewoda Jaszczołt, generał Małachow

ski w obecności starosty grodzkiego, p. Strzebińskiego, wojewódzkiego komendanta policji insp. Torwińskiego, insp. Nie dzielskiego, starosty Rzewskiego i delegacji, przyczem w pochodzie szła kompanja wojska, oddział policji, delegacje straży ogniowej, szkół powszechnych, sokolstwa, strzelców, skautów polskich i żydowskich, cechów i organizacji społecznych.

Po defiladzie w sali Filharmonji odbyło się uroczyste posiedzenie przy udziale przedstawicieli władz i społeczeństwa miejscowego.

16568 bezrobotnych na terenie Łodzi

Z zasiłków korzystało 11360 osób

Na terenie Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Łodzi (miasto Łódź i powiaty: łódzki, łaski, sieradzki, łęczycki i brzeziński w dniu 27 kwietnia 1929 roku było w ewidencji zarejestrowanych bezrobotnych 24.356, w tem w samej Łodzi 16.568, w Pabjanicach 2.037, w Zgierzu 2.546, w Zduńskiej Woli 700, w Tomaszowie Maz. 1.890, w Konstantynowie 117 w Aleksandrowie 146, w Rudzie Pabjanickiej 352.

Z zasiłków korzystało w ubiegłym tygodniu 15.141, w tem 14.689 bezrobotnych brało zasiłki ustawowe z Funduszu

Bezrobocia i 452 bezrobotnych brało zapomogi ze Skarbu Państwa.

W samej Łodzi brało zasiłki 11.360, z czego 11.079 z Funduszu Bezrobocia i 281 zapomogi ze Skarbu Państwa.

Pracowników umysłowych brało zasiłki doraźne 119. W ubiegłym tygodniu straciło pracę na terenie Łodzi 1.043 bezrobotnych, otrzymało pracę 557, wysłano do pracy 57.

Urząd rozporządza 10 wolnymi miejscami dla robotników różnych zawodów.

3-ch bezrobotnych otrzymało w ciągu ubiegłego tygodnia zniżki kolejowe na przejazd kolejami państw.

WOLNE POSADY

Kto chce otrzymać pracę niech się zgłosi do PUPP.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Łodzi (ul. Kilińskiego 52) poszukuje kandydatów z dobrymi świadectwami i referencjami do obsadzenia następujących posad:

NA MIEJSCU:

W oddziale dla służby domowej: — 5 służących.

NA WYJAZD W KRAJU:

W oddziale dla robotników i rzemieślników: 2-ch odlewników na żelazo, 10 wolnych miejsc dla Policji Państwowej, 1-go wypalacza cegły i ustawiacza, 15-tu kopczy gliny z narzędziami pracy (szpada i sztyki), 2 pończoszarki do maszyn motorowych (Linka-Linka), 6-ciu malarzy do emalii, 3-ch palaczy do pieców emaljarni i 2-ch podmajstrzych brygadystów do emaljowania.

W oddziale dla pracowników umysłowych: 1-go lekarza weterynaryjnego, 2-

techników drogowych obeznanych dokładnie z konserwacją dróg i mostów, 1-go inżyniera mierniczego z kilkuletnią praktyką w projektowaniu i przeprowadzaniu robót meljoracyjnych, 2-stenotypistki znające poprawnie język polski i stenografię, 5-ciu agentów do przyjmowania zamówień na portrety, 5-ciu buchalterów ze znajomością buchalterji rolniczej i praktyką w większych majątkach ziemskich, 1-go majstra obznajmionego z obsługą maszyn specjalnych do czesania wełny wyrobu alzackiego z dłuższą praktyką.

NA WYJAZD DO FRANCJI:

Dnia 30 kwietnia przyjeżdża delegat Misji Francuskiej dla zarekrutowania 15 tkaczek samotnych w wieku 21 lat do 43 na jedwabne materiały mogą być tkaczki z krosień angielskich.

TEATR I SZTUKA

TEATR MIEJSKI.

„Niespodzianka“

Dzisiaj o godz. 7.30 wieczorem potężna sztuka K. H. Rostworowskiego „Niespodzianka“ dla Związków Robotniczych.

Pozostałe bilety po cenach popularnych do nabycia od 10 rano w cukierni Gostomskiego.

Ostatnie przedstawienie „Hinkemana“ dane będzie w środę po cenach najniższych.

W czwartek „Handlarze sławy“. Ceny popularne

„Sen“.

W piątek, dnia 3 maja na uroczystym przedstawieniu galowym w Teatrze Miejskim dana będzie premiera fantastycznej sztuki w 7-mi obrazach Felicji Kruszewskiej „Sen“.

Reżyseruje i inscenizuje „Sen“ Edmund Wierciński. — W głównej popisowej roli kobiecej Karolina Lubieńska.

Kasa zamawiań sprzedaje bilety na sobotnie i niedzielne przedstawienia, na piątkowe przedstawienie galowe bilety w Radzie Miejskiej.

TEATR KAMERALNY.

Występy Al. Węgierki.

Znakomity ten artysta wystąpi w środę i w czwartek wieczorem oraz w piątek o godz. 4 po południu w sztuce J. Sarment'a „Poławiacz cieni“.

„Miłość bez grosza“

grana będzie dzisiaj, jutro oraz w piątek wiecz.

„WESELE NA KURPIACH“.

Wobec olbrzymiego powodzenia dyrekcja Teatru Miejskiego zaprosiła zespół Teatru Regionalnego na dwa dodatkowe występy, które odbędą się w dniach: 7-ym i 8-ym maja.

Bilety do nabycia w kasie zamawiań w cukierni Gostomskiego.

Ceny normalne — obniżone.

Wino Naświetlone Lecznicze WITAMIN

pat. Nr. 76-25.

Wzmacnia organizm, zbawienny dla rekonwalescentów i przeto niezbędny w każd. domu

Do nabycia w aptekach i składach aptecznych i składach win.

CO USŁYSZYMY DZIŚ PRZEZ RADJO

PONIEDZIAŁEK, 29 KWIECZNIA 1929 R.

11.56 — Sygnał czasu, hejnał z wieży Marj.

w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorolog.

12.10—13.00 — Koncert płyt gramofonowych

13.00 — Komunikaty: rolniczy i meteorolog.

15.10 — Odczyt p. t. „Zjednoczenie Włoch“.

15.35 — Tygodniowy przegląd komunikac.

15.50 — Aktualja.

16.00—16.45 — Muzyka płyt gramofonowych

17.00 — Odczyt p. t. „Jaką rolę odegra radjotelegrafia w wojnie nowoczesnej“.

17.25 — Odczyt „Organizacja wycieczek historycznych“.

17.55 — Transmisja muzyki lekkiej i tanecznej

18.50 — Rozmaitości.

19.10 — Lekcja języka francuskiego dla początkujących.

19.35—19.55 — Nadprogram, komunikaty.

19.56—20.00 — Sygnał czasu z warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego.

20.30 — Koncert międzynarodowy z Budapesztu. — W przerwie komunikat Teatrów Miejsk.

22.00 — Komunikat lotniczo-meteorologiczny

22.05 — „Rozrywki umysłowe“.

22.25 — Komunikaty PAT-a.

22.40 — Komunikaty: policyjny, sportowy, nadprogram.

23.00—24.00 — Transmisja muzyki tanecznej.

Święto Cechu Wędliniarsko-Rzeźnickiego

Poświęcenie sztandaru cechowego

Wczorajsza uroczystość poświęcenia sztandaru jednego z najmłodszych cechów a m. Wędliniarsko-Rzeźnickiego święciła spodem cała Łódź rzemieślnicza. Już od jana do siedziby cechu przy ul. Zawiszy 5 poczęły ściągać delegacje cechowe ze sztandarami.

Około godziny 10-tej uformował się pochód poprzedzany przez orkiestrę Straży Ogniowej z mistrzem ceremonii p. Modestem Sobocińskim na czele. Za orkiestrą szedł w ordynku cech Wędliniarsko-Rzeźniczy z nowoufundowanym sztandarem, a za nim wszystkie delegacje cechowe ze sztandarami imponującej liczbie około sześćdziesięciu.

Pochód udał się przez Bałucki Rynek i ulicę Zgierską do kościoła Najświętszej Marii Panny. Ceremonii poświęcenia sztandaru dokował ks. Stanisław Mroziński, wygłaszając następnie do zgromadzonych w świątyni mistrzów podniosłe okolicznościowe przemówienie, podkreślając doniosłe znaczenie wczorajszej uroczystości dla cechu Wędliniarskiego, który winien się pod swym sztandarem zjednoczyć i zespolic w obronie swych interesów i w walce o lepsze jutro rzemiosła.

Uroczystość poświęcenia zaszczyli swą obecnością: Starosta grodzki Strzeżniński, zastępca starosty Rosicki instruktor Wojewódzki Gąsiorowski, naczelnik Wydz. Przemysł. przy Magistracie m. Łodzi p. Łukasiewicz, przedstawiciele komendy Policji i inni.

Po nabożeństwie odprawionem przez ks. Mrozińskiego pochód udał się do kościoła Św. Trójcy, gdzie ceremonii poświęcenia dokonał pastor Schedel, wygłaszając do zebranych okolicznościowe przemówienie w językach polskim i niemieckim.

W przemówieniu swem podkreślił pastor Schedel zasługi starszego cechu Hermana Sieberta, którego pracy nad zorganizowaniem cechu zawdzięczają wędliniarze jego szybko i piękny rozwój.

Z kościoła Św. Trójcy udano się w pochodzie do katedry na uroczyste nabożeństwo 10-lecia Czerwonego Krzyża poczem po defiladzie pochód skierował się na ulicę główną 17, gdzie w sali Tow. gimn. „Siła” zarząd cechu podejmował

obiadem przybyłych na uroczystość gości oraz przyjezdne delegacje.

Po szeregu przemówień, między innymi przedstawiciela „Resursy”, delegacji warszawskiej, zarządu cechów i pokrewnych stowarzyszeń, delegacje cechów i gospód wręczyły Zarządowi cechu pamiętkowe gwoździe do sztandaru i artystycznie wykonane plakiety.

Starszy cechu, p. Siebert, po zakończonym obiedzie dziękował w imieniu cechu wszystkim za przyjęcie udziału w uświetnieniu uroczystości oraz okazane dowody życzliwości.

Wieczorem odbyła się dla zaproszonych gości, członków klubu i ich rodzin zabawa taneczna, która w miłym i serdecznym nastroju przeciągnęła się do rana.

Robotnicy sezonowi nie będą otrzymywali zapomóg w sezonie martwym

Zamierzenia Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia

Jak się dowiadujemy ze źródeł miarodajnych, Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia zamierza odebrać prawo pobierania zapomóg robotnikom sezonowym miejskim w sezonie martwym. Zarząd Obw. Funduszu Bezrobocia krok swój motywuje podobno tem, iż robotnicy sezonowi miejscy powinni podlegać ustawie o robotnikach rolnych. Według tej interpretacji byłiby uprawnieni do pobierania za-

pomóg tylko robotnicy sezonowi wykwalifikowani t. j. brukarze i ubijacze i to po przepracowaniu pewnego okresu czasu, przewidzianego w ustawie.

Jak nas informują Chrześcijańskie Związki Zawodowe, czynią odpowiednie starania u czynników decydujących celem przywróceniu robotników sezonowych do praw dotychczas obowiązujących.

Proces o odszkodowanie

B. dyr. Kasy Chorych w Tomaszowie Maz. wystąpił na drogę sądową

Jak nam donoszą z Tomaszowa Maz. po przejściu kierownictwa Kasy Chorych w Tomaszowie przez komisarza W. Wcisło — dotychczasowy dyrektor p. Pawłowski został zwolniony z zajmowanego stanowiska.

Jednakże ówczesny zarząd Kasy Chorych zakontraktował p. Pawłowskiego na okres trzyletni i z tego powodu p. Pawłowski wniósł skargę do sądu o odszkodowanie za nieprzepracowany czas w wysokości 22.000 zł.

Sprawa ta przyjęła pomyslny obrót dla p. Pawłowskiego tak że p. dyr. Wcisło wezwał p. Pawłowskiego do polubownego załatwienia sprawy. Zarząd Kasy Chorych w Tomaszowie Maz. proponuje kompromisowe załatwienie tej sprawy z p. Pawłowskim i ofiarując p. Pawłowskiemu 5000 zł, gdy tymczasem p. Pawłowski godząc się na polubowne załatwienie tej sprawy żąda 15000.

Wyjaśnienia prawne

I.

Czy należy się zwrot kosztów prowadzenia sprawy stronie, która wytoczyła powództwo z weksłu protestowanego?

Kwestję najlepiej zilustruje przykład. Pan A jest posiadaczem weksłu protestowanego wystawionego przez dłużnika B. A zamierza przeciw dłużnikowi wystąpić do sądu i ma do wyboru dwie drogi: albo wystąpić do sądu o t. zw. klauzulę z weksłu i na mocy tejże rozpocząć egzekucję, bądź też może wytoczyć zwykłe powództwo z jednoczesnym żądaniem zabezpieczenia przez położenie aresztu na majątek dłużnika. O ile wierzyciel wystąpi w trybie uproszczonym t. j. o klauzulę, zostaną mu zasądzone koszty sądowe i adwokackie, czyli za prowadzenie sprawy; jeśli natomiast wybierze drogę sporną, czyli wnieśli powództwo, sytuacja się zmieni. Artykuł 161-23 rosyjskiej procedury cywilnej, obowiązującej w b. Kongresówce, zarządza: „Wytaczającemu powództwo z takiego aktu, z którego mogło być dopuszczone przymusowe wykonanie, przyznaje się na jego żądanie koszty prowadzenia sprawy tylko w stosunku do sumy roszczenia, której pozwany przed sądem nie przyznał, a która została powodowi zasądzona”.

Jak z powyższego wynika, powodowi w takiej sprawie zasądza się tylko kosztą prowadzenia tylko od sumy nieprzyznanej, a zasądzonej, czyli w wypadku gdy pozwany z weksłu przyzna całą należność wierzycielowi, kosztą prowadzenia sprawy zasądzone wogóle nie będą.

II.

Czy założenie gabinetu lekarskiego w lokalu wynajętym na mieszkanie prywatne jest zmianą przeznaczenia przedmiotu najmu skutkującą eksmisją?

Weźmy przykład: Lokator X zajmujący w nieruchomości lokal 5-pokojowy podnajął panu Y dwa pokoje, w których Y urządził gabinet lekarski i poczekalnię. Właściciel nieruchomości wystąpił przeciw X o eksmisję z powodu zmiany przeznaczenia lokalu. W myśl orzeczeń instancji kasacyjnej w danym wypadku zmiana przeznaczenia nie zachodzi a to z tego względu, iż brak jest momentu strat, które ewentualna zmiana mogłaby dla właściciela domu wywołać. Jednocześnie zaznaczyć należy, iż lokal wolnozawodowca nie jest lokalem handlowym w rozumieniu ustawy o ochronie lokatorów.

Inaczej rzecz się przedstawia w wypadku, gdy np. lokator podnajmie 2 pokoje na kancelarię komornika. W tym wypadku zmiana przeznaczenia jest oczywista: lokal prywatny przekształcony został na urząd. K. Kl.

Samobójstwo młodej dziewczyny

Ubiegłej nocy w mieszkaniu przy ul. Północnej 8 targnęła się na życie 24-letnia Marja Jasińska, służąca zadając sobie nożem szereg ran.

Zawezwano do desperatki pogotowie ratunkowe, którego lekarz po udzieleniu Jasińskiej pierwszej pomocy, przewiózł do szpitala w stanie osłabionym. Przyczyna rozpaczliwego kroku był rozstrój nerwowy.

Śmierć przy pracy

W dniu wczorajszym w fabryce przy ulicy Karola № 17 zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, zakończony tragiczną śmiercią robotnika. Zajęty przy czyszczeniu kotła 51-letni Jan Dzieńdział, zamieszkały w domu noclegowym, został rażony prądem elektrycznym o wysokim napięciu i poniósł śmierć na miejscu.

Przybyły lekarz pogotowia ratunkowego stwierdził już tylko skon nieszczęśliwego robotnika.

Niedoszła samobójczyni

W dniu wczorajszym w mieszkaniu własnym przy ul. Zielonej 10 popełniła za mach samobójczy przez powieszenie się Bronisława Roplińska, lat 26, robotnica. Na szczęście sąsiedzi spostrzegli wiszącą niewiastę i odcięli ją od sznura.

Zawezwany lekarz pogotowia udzielił niedoszłej samobójczyni pomocy i pozostawił ją w stanie bardzo osłabionym na miejscu.

Przyczyna samobójczego kroku nie wyjaśniona.

Krwawa bójka przy ulicy Bazarnej

W dniu wczorajszym o godzinie 11-ej wynikła bójka w domu dla eksmitowanych pomiędzy Józefem Sosnowskim, An drzejem Sosnowskim i Fryderykiem Weberem. W rezultacie wszyscy trzej odnieśli rany, a mianowicie: 21-letni Józef Sosnowski odniósł rany klatki piersiowej i rany tłuczone głowy, Andrzej Sosnowski, lat 56, rany tłuczone głowy, a Fryderyk Weber, lat 27, 4 rany tłuczone głowy i potłuczenie pleców.

Wszystkim trzem udzielił pierwszej pomocy lekarz pogotowia, pozostawiając ich na miejscu w stanie dość ciężkim.

Stwierdzono, że uczestnicy bójki byli w stanie pijanym.

Od jutra! Cała Łódź ujrzy

tragiczne dzieje pewnego małżeństwa według głośnej i znanej powieści FRYDERYKA LONSDALEH'A

WYZWOLONA

p. t.

z gwiazdą ameryk. ELGĄ BRINK

w kinie „PALACE”

„CZARY”

OSTATNI DZIEŃ!

„PALACE”

Szajka zgrozy

W roli głównej:

EDDIE POLO

My Amerykanie (Dwa pokolenia)

W roli głównej:

George Sidney

Kiedy wreszcie Polska stworzy parki narodowe.

Przechowywanie papierów fotograficznych, płyt i filmów.

KRAJ BUSINESS'U OJCZYZNĄ PARKÓW NARODOWYCH. — DZIWIWY PRZYRODY W TATRACH, PIENINACH, NA BABIEJ GÓRZE I HOWERLI.

Niemal we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej odbywają się „Tygodnie ochrony przyrody“, mające na celu zainteresowanie jak najszerszych warstw społeczeństwa polskiego wielką ideą stworzenia parku narodowego, wzorem innych państw Europy i Stanów Zjednoczonych, gdzie parki narodowe wspaniale urządzone stanowią prawdziwą dumę kulturalnych społeczeństw i ściągają turystów całego świata.

Przypatrzmy się najpierw Ameryce. Myślałby ktoś, że kraj business'u, kraj, gdzie niebywały rozwój przemysłu i dążności eksploatacyjne zdają się stawiać na planie trzecim wszelki idealizm — nie jest zdolny do zainteresowania się przyrodą i stworzenia z niej wielkich rezerwatów stojących pod opieką państwa i społeczeństwa. Tymczasem wbrew przeciwności. **Ojczyzna dolara jest równocześnie ojczyzną pierwszych parków narodowych na kontynencie.** W pierwszej połowie ubstulecia, gdy pochód cywilizacyjny obejmował coraz to większe obszary od brzegów Oceanu Atlantyckiego aż po Ocean Spokojny, zauważono, że pierwotna przyroda Ameryki niszczy się bezpowrotnie. Amerykanie spostrzegli się w porę, że dalsza podobna gospodarka eksploatacyjna pozbawi Stany lasów i stepów, że dzieci ich poza oparami dymów kominowych, turkotem motorów i przykrym zapachem benzyny, nie znajdą niczego, co by rozgorączkowanej wyobraźni i umysłowi strudzonemu całotygodniową pracą przyniosło wytchnienie, spokój i nowych dodało sił. Refleksje Jankesów okazały się zbawienne, bo oto myśl ochrony przyrody i stworzenia wielkich parków narodowych, kielkująca w umysłach idealistów amerykańskich, zaczęła wkrótce przybierać realne formy. Obecnie Stany Zjednoczone posiadają 19 parków narodowych z olbrzymimi obszarami pierwotnej przyrody, takiej, jaka wypieściła Indian, z cudownymi okazami fauny, flory i ze wszystkimi dziwami nieskalanej przyrody.

Kanada, północna siostrzyca Stanów, ma dwadzieścia kilka parków narodowych, a wiele z nich o takim obszarze, jak Tatry nasze kilkakrotnie

razem wzięte. Amerykanin dojeżdża do nich autem na wspaniałych szosach, które u podnóża parków nagle się urywają, a przybysza obejmują w swoje ramiona wspaniałe lasy szpilkowe i leśniste, dziwaczne obszary preryj, a romantyczne wodospady, stawy i jeziora porywają w swoją otchłań znużone i niespokojne myśli strudzonego Amerykanina. Ochrona przyrody Stanów Zjednoczonych spoczywa w rękach rządu, społeczeństwa i towarzystw amerykańskich, które zgodnie współdziałają nad utrzymaniem parków narodowych. Na granicy Stanów i Kanady, po obu ich stronach, powstał olbrzymi park międzynarodowy, ściągający turystów całego świata.

W Europie, gdzie tempo życia przemysłowego nie było tak gwałtowne, jak w Ameryce i gdzie obawy utraty przyrody w jej pierwotnej formie na rzecz obiektów gospodarczych nie były dyktowane koniecznością chwili — idea stworzenia parków narodowych odezwała się znacznie później, choć pierwsze jej echa z dalekiej pływnice Ameryki, znalazły podatny grunt. Znaczenie ochrony przyrody rozumiał wszystkie cywilizowane kraje, to też rozpoczęły się formalne wyścigi państw w kierunku zakładania parków narodowych. Jeszcze przed wojną Rada Związkowa Szwajcarii zakłada w Engadynie wspaniały park górski o obszarze 150 km² ze szczytem Pisac, na 3178 kilometrów wysokim. Lesiste kotłiny otoczone kołnierzem niebosiężnych gór, kwietne łąki, pełne malowniczości i powabu, pejzaże górskie, składają się na obraz, wymalowany najbujniejszą fantazją, wprost czarodziejski. Park ten jest prawdziwą chlubą Szwajcarii i obok monumentalnych pomników kultury i sztuki narodów jest swojego rodzaju epokowym dziełem idealizmu ludzkiego.

Po wojnie ruszyły lawą inne państwa. Wiochy stworzyły w 1922 roku olbrzymi Grand-Paradiso, w grupie Alp graickich, dzięki ofiarności króla, który na cele parku narodowego Italii darował swój majątek górski, o obszarze 450 km². Szczyty parku włoskiego przekraczają wysokość 4.000 metrów i dochodzą do strefy wiecznych lodow-

ców. Grand-Paradiso ożywiają rozliczne zwierzęta, między nimi 1500 kozic i 2500 koziorożców. Rząd wstawia co-rocennie do budżetu na utrzymanie parku 200.000 lirów, a 22 strażników strzeże flory i fauny przed zniszczeniem. Jak dalece rządowi włoskiemu zależy na utrzymaniu parku, świadczy następujący fakt: w najbliższej okolicy Grande Paradiso znowała się kopalnia żelaza, należąca do stawniej spółki samochodowej Ansaldo, zatrudniająca tysiące robotników. Ponieważ robotnicy ci trudnili się często kłusownictwem niszcząc wspaniałe okazy zwierzyny górskiej, przeto władze włoskie wykupiły od Ansaldo całe tereny kopalniane i włączyły do obszarów parku, uwalniając je w ten sposób od rzeszy szkodników przyrody i jej czworonogich mieszkańców.

Nietylko bogate kraje, ale nawet tak ubogie państwa, jak Austria, doceniając znaczenie parków narodowych, stwarzają obszerne rezerwy przyrody dla zdrowia i wytchnienia własnej ludności oraz ściągania turystów zagranicznych. W czasie powojennym Austria założyła trzy olbrzymie wspaniałe urządzone parki: 1) w grupie Grossglockner z 12 lodowcami, 11 jeziorami, mnóstwem jeleni, koziorożców, orłów skalnych i sępów białogłowych (24 morgi na park zakupiono, a 66 otrzymano z darowizn!!) 2) w Alpach Salzburskich, 3) w górach Karwendel na granicy Bawarii o obszarze 22.000 hektarów. Urządzeniem tych parków kierowała ręka fachowca, a do realizacji wspaniałych pomników przyrody sprężli się w zgodnym wysiłku zarówno wielcy idealisci, jak i pierwszorzędni geografowie i botanicy. Dziś już nie koleją zębata, czy hotel górski z nieodłącznymi napisami w rodzaju „Milka czekolada“, czy „Sehichta mydło“, są prawdziwymi atrakcjami, ale pierwotna przyroda i urok jej nieskażonego piękna ściągają turystów. Podobnie jak na granicy Austrii i Bawarii, tak samo na granicy Francji i Hiszpanji ma powstać Park międzynarodowy z fenomenem lasów o typie południowym z wodospadami, bajecznymi wawozami skalistymi oraz przebogata flora i fauna. Szlachetna myśl podjęta przez księcia Monaco nie została wprawdzie jeszcze zrealizowana, ale niewątpliwie najbliższa przyszłość doprowadzi rozpoczęte dzieło do końca.

W Polsce, datująca się od dawna idea stworzenia parku narodowego, zaczęła przybierać realne kształty w roku 1924, stanowiącym datę nowego układu polsko-czeskiego. Jest projekt i zostały już poczynione przygotowania do stworzenia Parków w Tatrach, Pieninach, na Babiej Górze i w grupie Howerli, a w przyszłości w Beskidach zachodnich.

Najaktualniejsza i najwięcej zainteresowania wzbudziła sprawa założenia Parku Narodowego w Tatrach, zarówno po stronie naszej, jak i czeskiej.

Niezmiernym rzecznikiem zakładania Parków Narodowych w Polsce jest prof. Uniw. Dr Walery Götzel, który z racji „Tygodnia Ochrony Przyrody“ w Krakowie, podjął akcję zmierzającą do jaknajintensywniejszego zainteresowania społeczeństwa polskiego tak do-niosłą akcją ogólnonarodową.

Mówi się o papierach fotograficznych, płytach, że nawet po pięcioleciu, a czasem i dłuższym przechowywaniu funkcjonują bez zarzutu, a filmy po trzech latach przechowywania nie tracą nic na swej zdolności użytkowej. Naturalnie, że przechowywanie musi być staranne, ze wszechmiar fachowe i celowe.

Na ten temat daje kilka cennych uwag p. E. Difflipp.

Papiery fotograficzne, płyty i filmy, jeżeli chcemy, aby na długi czas zachowały się dobre i używalne, trzymać trzeba w lokalach o odpowiedniej wilgotności powietrza i stosownej temperaturze.

Powietrze powinno wykazywać stałe około 40 proc. wilgotności, a temperatura jego może wahać się od 16 do 20 stopni Celsj., ale nie powinna być ani niższa, ani wyższa.

Jedno i drugie należy często kontrolować zapomocą hygrometru i termometru.

Papiery fotograficzne, płyty i filmy trzymać należy w opakowaniach oryginalnych, ułożone w szufladach, czy na sztalugach, albo regałach drewnianych, najlepiej zamkniętych lub wsuwanych.

Skrzynki, szuflady, czy regały, powinny być zrobione z drzewa dobrze wyschniętego i beżwycięznego.

Szkodliwe są skrzynki, szuflady, lub podstawy żelazne, blaszane, albo betonowe, gdyż regulacja wilgoci i ciepłoty jest wtedy, jeżeli nie zupełnie niemożliwa, to przynajmniej utrudniona, a utrzymanie się papierów, płyt i filmów w dobrym stanie używalności staje się bardzo wątpliwe.

Więcej jeszcze ostrożności wymaga przechowywanie papierów fotograficznych, płyt i filmów w składach drogerijnych.

Przedewszystkiem pomijając wyżej wspomniane dwa zasadnicze warunki dobrego przechowywania, powinny one być trzymane zdala od wszelkich chemikaljów, a już bezwzględnie zdala od chemikaljów ostrą woni wydających, parujących i ulatniających się, zwłaszcza od siarki i chemikaljów siarkę zawierających.

Ziarno srebra światłoczułych warstw żelatynowych jest bardzo wrażliwe na wpływy wspomnianych chemikaljów, tak, że przechowywanie ich w niewłaściwych warunkach przez krótki czas nawet, spowodować może objawy rozkładu tych warstw emulsyjnych, a przynajmniej szaromgliste obrazy.

Dalej unikać trzeba układania i przechowywania tych artykułów w wysokich stosach, gdyż zwykle wskutek zbyt wielkiego ciężaru, mimo dobrego opakowania oryginalnego, pęka (no po bokach, a światło ma dostęp do płyt i papierów.

Najlepiej przechowywać je w paczkach po 1000, względnie 50 fol. Poza-tem płyty przechowywane w wysokich stosach często pękają, zwłaszcza płyty o większych rozmiarach od 18x24 cm. począwszy.

Niejednokrotnie też wynikiem złego przechowywania, jak i ułożenia w zbyt wysokich stosach, są na płytach miejsca spalone, a przy papierach, zwłaszcza wysoko czułych o blvszczej powierzchni, wgniecenia i zagięcia.

Z tego wynika, że jakkolwiek warstwy mulsyjne papierów, płyt i filmów, wytrzymują nawet długie przechowywanie bez uszczerbku dla swej zdolności użytkowej, to jednak bardzo łatwo ulegają ujemnym wpływom zbyt wielkiego ciśnienia, chemikaljów, tarcia, wilgoci, suchości, oraz zmian temperatury.

Przed temi wpływami chronić je trzeba za wszelką cenę przez odpowiednie przechowywanie. W dobrych warunkach przechowywane płyty, papiery i filmy zawsze dobrze funkcjonować będą, a przynajmniej na czas przez dostawcę zawarantowany.

Elektro-ogrodnictwo.

Zastosowanie elektryczności w ogrodnictwie otwiera nową erę w hodowli roślin ogrodowych, dając możliwość otrzymania wszelkich jarzyn, kwiatów i owoców w każdej porze roku.

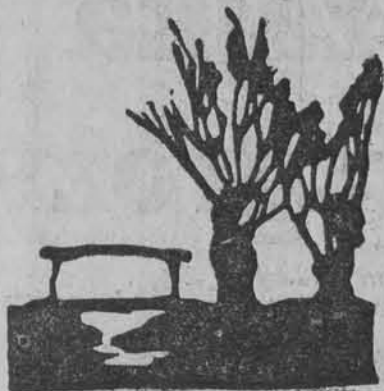
Nowy ten rodzaj hodowli stoi, zdaniem specjalisty w tym zakresie, prof. Sven Odena, najwyżej ze wszystkich krajów w Szwecji, dzięki energicznie prowadzonym doświadczeniom, oraz wybitnej pomocy ze strony rządu.

Pomimo silnych mrozów, w ogrodzie doświadczalnym pod Sztokholmem wyhodowano wspaniałe soczyste maliny; kwiaty letnie są w pełnym rozkwicie, w czasie zaś świąt Bożego Narodzenia na stole królewskim ukazały się świeżutkie, wyrosłe pod działaniem światła elektrycznego ogórki.

Elektryczność stosuje się, ogrzewając ziemię i stwarzając sztuczne światło słoneczne. Problem ogrzewania ziemi został już całkowicie rozwiązany, co daje się przeprowadzić nadzwyczaj ekonomicznie. I tak w ogrodzie doświadczalnym w Hemingby około miasta Gevle 10 tys. tulipanów, 1500 lilj i 1500 hiacyntów wyhodowano zapomocą elektryczności w styczniu, a koszt prądu, zużytego do ogrzania ziemi, wyniósł 1 proc. rynkowej ceny cebulek.

Kwestja zuzycia światła elektrycznego, jako „namiastki“ słońca jest jeszcze w stanie badań i przedstawia bardziej zawily problem, z powodu wielkich różnic w stopniu wrażliwości rozmaitych roślin na rozmaite światła, lecz i tu również osiągnięto już poważne rezultaty.

W Szwecji istnieje obecnie 300 elektro-ogrodniczych zakładów, oraz specjalny instytut wraz z laboratorium dla odnośnych badań naukowych.

HASŁO SPORTOWE

Ł. K. S. — RUCH 2:1 (1:1)

Czerwoni zwycięzcami niepokonanej dotąd drużyny górnośląskiej

Wspaniały sukces odnieśli Czerwoni, bijąc niepokonany dotychczas Ruch górnośląski, który jedynie z Garbarnią uzyskał wynik remisowy.

Ogólnie sądzono i wierzący w zwycięstwo ŁKS-u, tembardziej, że grał na swoim boisku.

Pewne jednak robiono zastrzeżenia co do wytrzymałości w grze, i przewidywania te były zupełnie słuszne, jak również niepewny był udział do ostatniej chwili Króla, ze względu na kontuzję, odniesioną podczas meczu zeszłej niedzieli z Legją.

Skład Ł. K. S-u:

Mila; — Cyll, Gałeczki; — Trzmiela, Kubiak, Jasiński; — Stollenwerk, Sowiak, Król, Jańczyk, Śledź.

Skład Ruchu:

Kremer; — Katzy, Kuszy; — Bardura, Gąsior, Zarzycki; — Frost, Sobota, Peterek, Buchwald, Kałuża.

Zawody bokserskie w Widzewskiej Manufakturze

W sobotę w godzinach popołudniowych odbył się w sali sportowej Widzewskiej Manufaktury pierwszy krok bokserów. Wyniki spotkań przedstawiają się następująco: waga piórkowa: Krawczyk pokonał Cegielskiego na punkty; waga lekka: Szobmolski pokonał Stachulskiego na punkty; waga półśrednia: Latocha pokonał Kaczmarska przez k. o. po 2 m. 40 sek.; waga półśrednia: Baranowski pokonał Augustyniaka przez k. o. w trzecim starciu. Pierwszy krok bokserski w młodym klubie sportowym przy Widzewskiej Manufakturze powitać należy z uznaniem.

Nieszczęśliwy wypadek Błaszczyńskiego

Znany piłkarz klubu Turystów, gracz extra klasy, Błaszczyński, odbywający obecnie służbę wojskową w 4 pac-u uległ w dniu onegdajszym nieszczęśliwemu wypadkowi. Powracając z ćwiczeń obok Rudy Pabjanickiej Błaszczyński dostał się pod koła działa i uległ złamaniu obu nóg.

W stanie ciężkim przewieziono nieszczęśliwego piłkarza do szpitala wojskowego. Wiadomość o powyższem wywołała w dniu wczorajszym w sferach sportowych Łodzi ogromne przygnębienie, gdyż Błaszczyński cieszył się wyjątkową sympatią sportowej Łodzi.

Turystów prześladowuje w r. b. istny pech.

Zawody w piłkę koszykową i siatkową

W sobotę odbyły się ostatnie spotkania z wiosennej rundy rozgrywek o puchar Expressu. Uzyskano następujące wyniki: Poznański — HKS. 27:17, Kadimah — Kiliński 30:0, walcower dla Kadimahu, YMCA. — Hasmonia 30:0, walcower dla YMCA, Odrodzenie — ŁKS. 31:26. TUR — Przyjaciela 30:0, walcower dla TUR-u, Stow. Młodz. Polskiej — Zjednoczone 22:12, Triumf — Absolwenci 21:7.

W pierwszym dniu spotkań o mistrzostwo Łodzi uzyskano następujące wyniki: TUR. — WKS. 29:2, ŁKS — YMCA. 29:11, Poznański — Absolwenci 30:0, walcower, Triumf — Orle 66:8, Hasmonia — HKS. 19:11, Widzew — Hakoah 56:5.

Siatkówka żeńska: TUR. — Zjednoczone 30:19, ŁKS. — HKS. 18:16.

Debiutantem w tegorocznych rozgrywkach ligowych w Ł. K. S.-sie był Stollenwerk, który zajął miejsce Durki.

Przypuszczenia co do wytrzymałości czerwonych okazały się w zupełności uzasadnione, gdyż w ostatnich 25 min. drugiej połowy widać było wysiłek u niektórych graczy, a Ruch przeprowadzał bardzo groźne ataki, które likwidował zawsze świetnie grający Mila.

Po wylosowaniu stron Ruch wybiera grę z wiatrem, i już w 4 min. zupełnie niespodzianie przy pomocy Cylla, któremu piłka odbija się o kolano i wpada w siatkę.

Bramka była tak przypadkowo przez Cylla strzelona, że wprawiła Milę najpierw w zdumienie a potem we wściekłość, gdyż nie chciał uwierzyć własnym oczom,

że zwycięstwo nie jest tak łatwe, a raczej gra może przynieść porażkę.

Ł. K. S. jednak nie zrażony utratą bramki prze forsownie naprzód, zwłaszcza prawem skrzydłem, stwarzając krytyczne momenty dla Ruchu, i wreszcie Król mija obronę i z kilku kroków strzela wyrównującą bramkę.

Entuzjazm na widowni, oklaski i okrzyki zachęcające Czerwonych do walki zwycięskiej, którzy też usiłują podwyższyć wynik, tembardziej, że było kilka pewnych okazji, lecz atak zawsze strzelał zawodził.

Po zmianie stron Ł. K. S. narzuca tempo, które jednak wytrzymuje tylko przez 20 min. i w tym czasie uzyskuje zwycięskiego gola strzelonego znów przez Króla w 55 min.

Potem opada na siłach i ostatnie 25 min. należą do Ruchu, który jednak nie mógł zdobyć wyrównującej bramki, dzięki świetnie grającym tyłom Ł. K. S-u, gdzie Mila zawsze interweniuje w najkrytyczniejszych momentach.

Jednego tylko trzeba życzyć Czerwonym, aby dalej grali tak ambitnie i ofiarnie, jak dotychczas, a przytem by nie zapomnieli o stałym treningu, a odniesione sukcesy powinny być tylko bodźcem do dalszej intensywnej pracy, a na laurach czas spocząć dopiero w listopadzie.

Sędziował poprawnie p. Nawrocki z Poznania,

Publiczności mimo zimna przeszło 3500 osób.

MECZE LIGOWE

Sensacyjna porażka Garbarni

POLONJA — CRACOVIA 1:1 (0:1)

WARSZAWA. Gra mało interesująca. Bramki dla Cracovii zdobył Kubiński z wolnego, dla Polonii — Szczepaniak z rzutu karnego. Sędziował p. Piotrowski. Widzów 3.300.

WISŁA — LEGJA 2:0 (1:0)

KRAKÓW. Zasłużone zwycięstwo Wisły. Do przerwy gra równorzędna. Po przerwie przewaga Wisły, dla której bramki zdobyli Reyman i Czulak. Sędzia p. Hanke z Łodzi. Widzów 3.500.

POGON — GARBARNIA 3:2 (1:0)

LWÓW. Na kilka minut przed końcem Garbarnia prowadziła 2:1, lecz opadła na siłach i Pogon ostatecznie zwyciężyła, zdobywając 2 bramki w ciągu 3-ch minut. Bramki dla Pogoni zdobyli Prass 2 i Hanke z wolnego. Dla Garbarni — Mazur i Joksz. Sędziował p. Wardęszkiewicz z Łodzi.

I. F. C. — WARSZAWIANKA 0:0.

KATOWICE. Gra stała na bardzo niskim poziomie. Mimo zmiennej przewagi żadna ze stron nie mogła zdobyć bramki. Sędziował p. Słomczyński.

MECZE A-KLASOWE

Widzew — ŁTSG. 3:1 (0:1). Sensacyjna porażka ŁTSG., który do przerwy mimo, iż grał z wiatrem, zdobywa zaledwie jedną bramkę. Po zmianie stron Widzew atakuje częściej zdobywając w krótkich odstępach czasu 3 bramki. Sędziował p. Rettig.

Hakoah — PTC. 4:1 (1:0). Zasłużone zwycięstwo Hakoahu, dla którego bramki zdobyli Kreizer, Siwek, Zaklikowski i Wałach. Dla Pabjaniczan honorowy punkt uzyskał prawoskrzydłowy. Sędzia p. Kozielski.

WKS. — Burza (Pabjanice) 5:3. Zawody o mistrzostwo klasy A rozegrane w Pabjanicach zakończyły się zasłużonym zwycięstwem drużyny wojskowej.

Orkan — Union 5:2 (2:1). Zawody o mistrzostwo klasy A rozegrane w niedzielę w godzinach przedpołudniowych na boisku ŁKS-u zakończyły się zwycięstwem drużyny karolewskiej. Union grał dość dobrze, lecz nie wytrzymał tempa. Sędziował p. Lange.

Mecze B i C-klasowe oraz towarzyskie

Hasmonia — Kadimah 1:1 (1:0). Zawody o mistrzostwo klasy B. Znaczna przewaga Hasmoniei, której atak nie potrafił wykorzystać całego szeregu dogodnych sytuacji. Bramki zdobyli: Berstein dla Hasmoniei i Rubinstein dla Kadimahu.

Pogon — Concordia 4:0 (3:0). Zasłużone zwycięstwo Pogoni. Mecz o mistrzostwo klasy B.

GMS. — Sokół (Pabjanice) 4:4. Na kilka minut przed końcem GMS. prowadziła 4:3.

Kolejowy K. S. — Geyer 1:0 (0:0). Zawody o mistrzostwo klasy C. Przewaga Kolejowego, który posiada dość dobry zespół. Graczom Geyera brak treningu. Sędziował p. Kaluszyner.

ŁKS. II — Turyści II 3:0. Zawody o mistrzostwo klasy B. Sędzia p. Szer N.

ŁKS. Ib — Turyści Ib 1:0 (0:0). Turyści wystąpili w składzie znacznie wzmocnionym z kilkoma graczami z extra klasy. Mimo to pech prześladował drużynę, która opuściła boisko ze stratą dwóch punktów. Sędziował słabo p. Fiedler.

Orkan II — Union II 3:0. Walcower

dla rezerwowej drużyny Orkanu, z powodu niestawienia się Unionu.

ŁTSG. III — Widzew 4:1 (3:0). Znaczna przewaga ŁTSG.

Widzew III — Hakoah III 4:3 (2:2). Zawody o mistrzostwo klasy C. Hakoah nie wykorzystał dwóch rzutów karnych.

Kadimah II — Hasmonia II 5:4 (3:0). Zawody o mistrzostwo klasy C. Kadimah prowadziła już 5:0, lecz w ostatnich minutach Hasmonia zdołała uzyskać cztery bramki. W Kadimahu dobrze zapowiada się znany ping-pongista, Szołand.

Oratorjum — Kraft 2:1 (2:0). Zawody towarzyskie. W drugiej połowie przewaga Kraftu.

Zgierz

W dniu wczorajszym odbyły się w Zgierzu zawody towarzyskie między Biegiem z Łodzi a Sokółem. Zasłużone zwycięstwo odniosła drużyna Sokola, która miała przez cały czas meczu przewagę. Do przerwy 1:1. Po przerwie udaje się Sokolowi uzyskać dalsze 2 bramki. Ostatni czyny wynik 3:1.

Tabela ligowa

	Gier	St. br.	punkt.
1 Ruch	5	9:4	7
2 Wisła	4	12:6	7
3 Ł. K. S.	4	9:5	7
4 I. F. C.	3	3:1	5
5 Garbarnia	4	14:7	5
6 Warta	3	9:5	3
7 Warszawianka	4	6:8	3
8 Polonia	5	6:10	3
9 Pogon	3	5:8	2
10 Legja	4	3:5	2
11 Cracovia	4	3:7	2
12 Czarni	1	2:2	1
13 Turyści	4	4:17	1

Bieg na przełaj w Łodzi

W dniu wczorajszym odbył się w Łodzi bieg na przełaj dla pań na 1200 mtr. Pierwsze miejsce zajęła Kartówna (Sokół) w czasie 6.27.4. Drugie — Milewska (Sokół), trzecie — Guzińska (Kr. Ender). Startowało 6 zawodniczek.

Czesi w walce o puchar Davisa

W meczu o puchar Davisa Czesi pokonali Austrię w stosunku 3:2.

Kino „SŁOŃCE”

ul. Napiórkowskiego 28 (dawn. St.-Zarzewska)
Dojazd tramwajami Nr. 3 i 4.

Od dnia 29 kwietnia do 4 maja wł.

Wspaniały sensacyjny program

p. t. Przekleństwo złota

II i ostatnia seria „ASA PIKOWEGO”

W roli głównej: WILIAM DESMOND

Następny program:

„Dzielnym Włamywacz”. EDIE POLO.

Początek seansów o godz. 5-ej, w sobotę o godz. 3-ej pp., w niedziele, święta o 1-ej pp. Orkiestra pod kier. p. R. Ulatowskiego.

Termometr dla mierzenia rytmu ruchu miejskiego.

Z dużym zdumieniem przeczyta czytelnik tytuł powyższy. Termometr dla mierzenia... rytmu. I to jeszcze rytmu ruchu miejskiego?

Ki licho? Jeżeli jednak wynaleziono ostatnio sejsmograf dla mierzenia... rumieńca kobiecego (o ile dzienniki amerykańskie nie sfabrykowały nowej kaczusi), to dlaczegożby nie miał istnieć i taki jeszcze przyrząd?

Zarty jednak na bok.

Nowoczesna nauka jest wszechstronna. Myśli nie tylko o tem, co się dzieje na gwiazdach i w głębinach kuli ziemskiej, ale także i o tem, jak ułatwić życie codzienne człowiekowi. Myśli więc o jego zdrowiu, żołądku, nerwach. Hallo i stop!

Tu właśnie jesteśmy u mety. Termometr, o którym wspomnieliśmy wyżej, został wymyślony i skonstruowany przez inż. H. Wittiga. Ma on za zadanie mierzyć wstrząśnienia,

ich siłę i liczbę, a wkońcu kierunek — wstrząśnienia, wywołwane przez jadące ulicami miasta auta, wozy ciężarowe, kolejki i tramwaje.

Aparat ten dowodzi, że wstrząśnienia rozchodzą się na ulicy w formie takich samych kulistych fal powietrznych, jakie powstają na wodzie po wrzuceniu do niej kamienia. Siła tych fal powietrznych jest rozmaita i zależy od źródła, które je wywołuje. Poza tem, odbija się inaczej na bruku i ulicy, oraz na parterze domów, inaczej na pierwszym piętrze, a jeszcze inaczej na drugim lub piątym.

Jedno, dwa i tysiąc wstrząsów, jakim podlegają kamienice, wywołują oczywiście, różne skutki. Gdy np. w parterze kamienicy daje się odczuwać lekkie tylko drganie sufitu, na drugim piętrze rysuje się już sufit, a na piątym trzęsie jak w febrze.

Człowiek więc, który, budując, obliczy się z temi możliwościami, będzie niejako asekurowany przed szybkim zużyciem domu, gdy lekkomyślny, nieuznający termometru rytmicz-

żyły, to całe bloki domów wędrowałyby pod wpływem detonacji ulicznych, jakie ucho nasze musi znieść spokojnie.

W Niemczech, zainteresowano się badaniem tego problemu bardzo namiętnie. Zajęli się nim teoretycy, lekarze i architekci.

Ci ostatni, dowodzą — zawsze przy pomocy genialnego termometru, którego rysunek podajemy — że np. dla budynków najbardziej szkodliwe są wozy ciężarowe. A więc nie kolejki, ani tramwaje, ani nawet auta. Rysunek nasz wskazuje przy pomocy podziałki, jak odbija się ruch uliczny na budynkach i jakie środki lokomocji są szkodliwe.

Badania te dały wkońcu inicjatywę dla inżynierów, zajmujących się budową dróg i nawierzchni.

Stworzono już nawet całą masę reguł matematycznych, których tu poruszać nie będziemy, spreparowano ciekawe prawa fizyczne i t. d.

W Niemczech zajmują się tym problemem prócz inż. Wittiga, Essers i

Postępy w przemyśle automobilowym.

PODZIEMNE STACJE SAMOCHODOWE W PARYŻU.

Problem automobilowy nietylko w Ameryce jest kłopotliwym, lecz również i w Paryżu, a prawdopodobnie w większym lub mniejszym stopniu we wszystkich większych miastach europejskich. Wszędzie okazuje się brak odpowiednich miejsc, gdzieby automobilista mógł pozostawić maszynę, gdy sam udaje się za interesem. Ograniczenia co do czasu, w którym automobil może stać w pewnym miejscu, spotykają się z protestami automobilistów, gdyż twierdzą oni, że podatki opłacają wysokie, a wzamian za to nic, lub bardzo mało otrzymują. Chociaż automobil coraz więcej uznają za rzecz konieczną; to jednak nie można tegoż w wielu miejscach używać, gdyż pozostawienie go na jakiś czas tamże, powoduje areszt, kary i t. d. Paryż więc próbuje rozwiązać ten problem i obecnie buduje podziemne stacje, gdzie automobilista, bez narażania się na kłopoty, może zostawić swoją maszynę i udać się na czas dłuższy lub też nieograniczony za swoimi interesami. Przykład ten wezmą prawdopodobnie i inne miasta, a w szczególności miasta amerykańskie, które wszystkie już są przepelnione, lub też będą w krótkim czasie.

PRZEKŁADNIA AUTOMOBILOWA SAMOCZYNNA

W ostatnich czasach, po 20 letnich ciężkich próbach, zmontowana została samoczynna przekładnia samochodowa. Jest to prawdziwy tryumf nauki.

Umiejętne przechodzenie w czasie jazdy z wyższej szybkości na niższą i naodwrot, należy do trudniejszych sztuczek szoferowania zarówno w tłoku ruchu wielkomiejskiego, gdzie fałszwa obsługa przekładni staje się często przyczyną nieszczęśliwych wypadków, jak i na szosach w zmiennym terenie, gdzie nieumiejętna zmiana chylności przy jeździe pod górę szkodliwie odbija się na sprawności i trwałości maszyny.

Wedle zapewnień sprawozdawców londyńskiej „Daily Mail“, nowy samochód odbył już próbne jazdy na przestrzeni 80.000 km., a nowa przekładnia nigdy nie zawiodła. Sprawozdawca nazywa ją przekładnią samozmienną, ale w rzeczywistości wedle podanego opisu jest to raczej przekładnia półautomatyczna, umożliwiająca nastawienie zgóry do zmiany szybkości, mającej nastąpić w chwili przewidzianej potrzeby. Sam mechanizm jest faktycznie, że działanie jego rozumie bez trudu każdy jako tako obznajmiony z samochodem. Nowy wóz nie posiada lewarka do obsługi przekładni, natomiast

ma przy kierowcy rączkę stawidłową, podobną do rączki przy niektórych wozach, służącej do dławienia gazu. Rączka ta przesuwana się wzdłuż skali, na której wypisane są wyrazy: reverse (bieg wtył), neutral (nieczynny), low (niska chylność), normal (zwykła), high (wysoka chylność).

Przesunięcie rączki na jeden z tych wyrazów jest przygotowaniem przekładni do zmiany chylności w chwili zależnej od woli kierowcy. W tej chwili kierowca naciska pedał, zastępujący dotychczasowy pedał sprzęgłowy. I tak z rączką nastawioną na słowo „low“ po przyściśnięciu pedału, samochód rusza z miejsca. Każde dalsze przesunięcie rączki i naciśnięcie pedału wystarcza do zmiany szybkości bez dalszych rękoczynów, bez zgrzytów przekładni, a rzecz główna bez mocowania się niedoświadczonej ręki z dawnym lewarkiem.

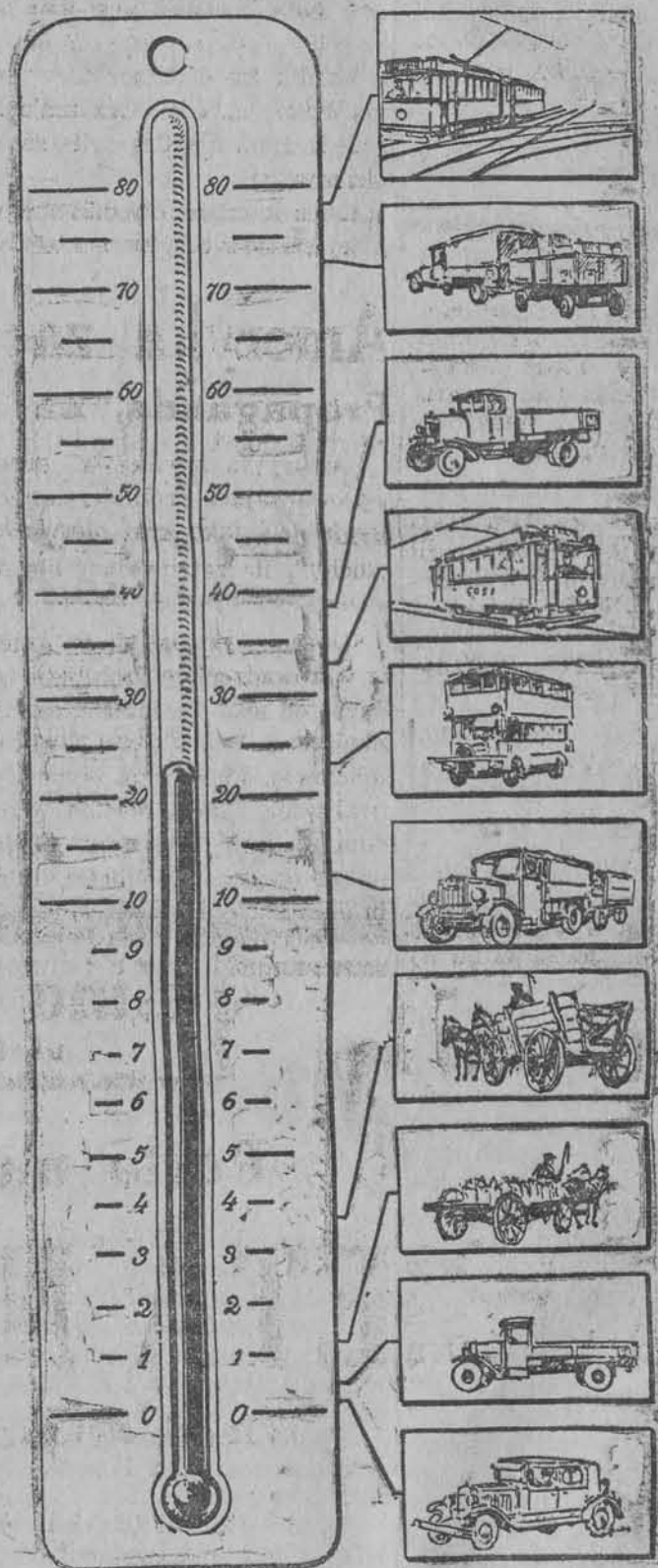
NOWY OGRZEWACZ AUTOMOBILU

Na odbywającej się amerykańskiej wystawie automobilowej cieszy się wielką popularnością nowo wynaleziony ogrzewacz automobilu, zwany Ha-Dees. Jest to mały ogrzewacz wodny, wyrabiany przez Liberty Foundries w Rockford Ill., który umieszcza się pod podłogą automobilu i łączy się z wodą w motorze, która tenże ogrzewa. Według opinii automobilistów jest to najlepszy z dotychczasowych ogrzewaczy, gdyż jest mały, zajmuje mało miejsca, a ciepła dostarcza wiele.

SAMOCZODY Z GAZOGENERATORAMI.

W roku 1925 po raz pierwszy ukazały się we Francji samochody, autobusy i traktory z gazogeneratorami, czyli przyrządami wytwarzającymi gaz do poruszania silnika. Paliwem dla gazogeneratorów mogą służyć odpadki drzewne, gałęzie, torf, węgiel drzewny i koks.

Obecnie tego rodzaju samochody wyszły już z okresu próbnego i są budowane jak i zwykle samochody na sprzedaż. Zagadnienie, które do pewnego stopnia hamowało szybki rozwój tych silników, a mianowicie rozruch silnika, zostało obecnie rozstrzygnięte. Silnik uruchamia się z początku płynnym lekkim paliwem, następnie zaś przechodzi się na gaz, znajdujący się w generatorze. Obawa konstruktorów, iż podczas ruchu gaz w generatorze nie będzie się wytwarzał równomiernie wskutek wstrząsu, okazała się płonną. Odwrotnie, podczas ruchu paliwo osiada, układa się ściślej, wypełniając szkodliwe puste przestrzenie, wskutek czego generatory wymagają mniejszej objętości, a tem samem zmniejsza się waga całej instalacji.

nego, odpokutuje swój błąd. Jego kamienica będzie wymagać nieustannego remontu i szybciej zużyje się. Spadnie to, oczywiście, na barki lokatora, a w konsekwencji... spowoduje stratę społeczną w majątku narodowym. Termometr więc rytmiki nie jest tylko zabawką teoretyczną. Chociaż... i teoretycznie daje ciekawe cyfry. Katedra berlińska musiałaby pod wpływem wstrząsów posuwać się miesięcznie o 90 metrów w bok. Taka jest bowiem siła w tem miejscu wstrząsów, wywołanych na ulicy przez wozy, auta i autobusy. Gdyby przedmioty różne

Kappes, Augensteiner i Schneidder, instytut geodezyjny berliński i laboratorium wyższej szkoły technicznej w Aachen — gdy w Europie jeszcze nikt nie poruszył nawet teoretycznie tego problemu.

Gdy badania te dojdą do ostatecznych rezultatów, skorzysta z nich niewątpliwie ludzkość cała — zwłaszcza odetchną kamienicznicy, budowniczo- wie i ludzie nerwowi. Bo i hałas będzie wówczas usunięty z mieszkań ludzkich.

Więc czekajmy.

wyliczyć może każda gospodyni, o ile podniosła wartość swoich mebli i ozdobiła mieszkanie przez użycie niezrównanego środka **MEBLO-DOKTÓR**.

MEBLO-DOKTÓR w butelkach znakomicie konserwuje i odświeża meble, usuwa plamy i nadaje im piękny połysk.

Uwaga: Zmatowiałe, olejno malowane drzwi oraz ramy okienne doprowadza do stanu nowego, usuwając wszelkie plamy.

Do nabycia we wszystkich sklepach aptecznych, mydlarniach, Jener. przedst. „COREFA“ Warszawa, Wilsza 33, Telefon 137-84.

Kredyty dla rzemiosła i drobnego kupiectwa w K. K. O. m. Włocławka

W związku z trudnościami finansowymi, w jakich się znajdują rzemiosło i drobne kupiectwo na terenie Włocławka, Komunalna Kasa Oszczędności m. Włocławka udzielać będzie w najbliższych dniach pożyczek wekslowych zwrotnych w 6 równych ratach miesięcznych dla rzemieślników i drobnych kupców do łącznej wysokości 100.000 złotych, z czego 50.000 zł. dla rzemiosła, a 50.000 zł. dla kupiectwa.

Celem należytego rozdziału tego kredytu utworzony zostanie przy zarządzie Kasy oddzielnie rzemieślniczy i oddzielnie kupiecki Komitet Opiniodawczy, które pod przewodnictwem p. Mystkowskiego, dyrektora Kasy, rozpatrywać będą odnośne podania i propozycje co do rozdziału kredytu przedkładać Zarządowi Kasy.

Omawiane kredyty świadczą najlepiej o nadzwyczajnym rozwoju tej młodej instytucji, która z własnych funduszy uprzystępnia mieszczaństwu tani i wygodny kredyt, nie oczekując na pomoc banków państwowych. Starania Zjednoczonych Organizacji Rzemieślniczych o drugą ratę specjalnego kredytu rzemieślniczego w Banku Gospodarstwa Krajowego nie odniosły narazie żadnego rezultatu, wobec czego pomoc Kasy w części przynajmniej zaspokoi zapotrzebowanie kredytowe i ożywi życie gospodarcze Włocławka.

Należy również podkreślić z uznaniem, że dzięki intensywnej i umiejętnej propagandzie oszczędności wśród wszystkich sfer naszego społeczeństwa, organizacji kas szkolnych i robotniczych oraz racjonalnej akcji kredytowej, wkłady oszczędnościowe ulokowane w Kasie stale wzrastają i w najbliższych dniach przekroczą sumę 300.000 zł., ulokowaną na 2.736 kontach.

Ponadto podwyższenie kapitału zakładowego Kasy do sumy zł. 100.000 umożliwi Kasie z obycie poważniejszych kredytów redyskontowych w Banku Polskim i Gospodarstwa Krajowego, a w związku z tem jeszcze wydatniejszą pomoc kredytową dla mieszkanców miasta.

Działalność Komunalnej Kasy m. Włocławka winna być przykładem dla innych instytucji kredytowych w innych miastach.

8 i pół miliona pracujących i zarobkujących poza domem kobiet w Ameryce

Wyniki urzędowej statystyki „Women Bureau“

Czy „panienka biurowa“ jest charakterystycznym typem nowoczesnej kobiety, starającej się o samodzielne utrzymanie? Na to pytanie daje odpowiedź szczegółowa statystyka, przeprowadzona przez amerykańskie „Women Bureau“, państwowy urząd pracy kobiecej. Celem tej statystyki było stwierdzenie, jakie zawody obejmuje praca kobiet, jaki wpływ ma ta praca na życie gospodarcze kraju.

Wedle tej statystyki każda piąta kobieta w Stanach Zjednoczonych zarobkuje; z pośród 572 zawodów pracuje poza domem w 537 zawodach 8 i pół miliona kobiet.

W tej olbrzymiej armii pracy najwyższego kontyngentu nie dostarczają kobiety, piszące na maszynie, czy też urzędniczki w bankach, fabrykach, przedsiębiorstwach handlowych i innych działach.

Największą ilość kobiet zarobkujących poza domem stanowią pracownice na roli. Jest ich około 2 milionów, gdy w handlu zarobkujące córki Ewy stanowią tylko liczbę 1 i pół miliona. O 100 tysięcy kobiet więcej jest w przemyśle odzieżowym.

Ale najbardziej charakterystyczne jest w tej statystyce inne stwierdzenie. Do-

tyczy ono pracy kobiet, będącej do niedawna monopolem mężczyzn. W kolejniactwie istnieją dotychczas działy pracy, wyłącznie dokonywanej przez mężczyzn: a więc maszynistów i palaczy na lokomotywach i t. d. Ale 27 przedstawicieli „płci słabej“ jest zajętych przy przestawianiu zwrotnic, przy aparatach sygnałowych. W portach, gdzie praca fizyczna wymaga wielkich sił, spotykamy kobiety, bardzo ciężko pracujące. Zdumiewająco wielka jest liczba kobiet, zatrudnionych w wielkich magazynach węgla jako robotnice. W Ameryce pracują kobiety w zawodzie kowalskim, jako mechaniczki w garażach, jako szoferki, konduktorki w tramwajach.

Kiepskie stosunki ekonomiczne są czynnikiem, skłaniającym kobiety do pracy zarobkowej. Badania „Women Bureau“ stwierdziły, że z pośród 8 i pół milj. zarobkujących kobiet 23 proc., a więc 2 miliony, są mężatkami. Komitet złożony z poważnych rzeczoznawców, zbadał, dlaczego te mężatki nie mogą się ograniczyć do pracy w domu. Okazało się, że gdyby nie zarobkowały poza domem, nie miałyby na utrzymanie swych dzieci, że ich zarobki dopiero sprowadzają równowagę w budżecie domowym.

Ameryka zaczyna walkę z tytoniem

Propaganda na rzecz prohibicji tytoniowej

Ameryka wywalczyła sobie ustawy, wprowadzające prohibicję alkoholową, i słynie dziś jako kraj nietylko kompletnie „suchy“, ile zatruwający się najszkodliwszymi preparatami alkoholowymi.

Obecnie wzmógł się w Ameryce ruch za wprowadzeniem prohibicji tytoniowej. Ruch ten idzie tą samą drogą, którą niegdyś szedł ruch dążący do prohibicji alkoholowej. Pierwszym etapem walki jest zwalczanie nałogu palenia u kobiet. Ulicami wielkich miast przeciągają pochody agitacyjne, niosące olbrzymie plakaty, na

których przedstawiona jest kobieta paląca papierosa i trzymająca dziecko przy piersi.

Odpowiednie napisy głoszą, że zbrodnią przeciwko zdrowiu przyszłych pokoleń wymierzona jest, gdy pali papierosa matka karmiąca dziecko.

Amerykanki są — jak to dobrze wiemy z niedawnych walk o prohibicję alkoholową — uparte i wytrwałe. To też możliwe jest, że uda im się uzyskać sobie sojuszników w obozie panów i wprowadzić prohibicję tytoniową.

P. Prezydent Mościcki interesuje się postulatami mieszczaństwa polskiego

Dnia 24 kwietnia r. b. posłowie i senatorowie Bloku Bezpartyjnego byli podejmowani herbatą na Zamku. Na herbaty tej Pan Prezydent konferował z przedstawicielami poszczególnych grup regionalnych oraz z poszczególnymi posłami.

Pan Prezydent wykazał zainteresowanie sprawami konsolidacji mieszczaństwa polskiego i omawiał z posłami, reprezentującymi stan średni sprawy rozwoju miast, handlu, rękodzieła i ich aktualnych bolączek.

Również poważne zainteresowanie temi sprawami okazali panowie ministrowie resortów gospodarczych i wyrazili życzenie, ażeby dezyderaty organizacyj stanu średniego zostały im złożone do rozpatrzenia i uwzględnienia w miarę mo-

Kino DOM LUDOWY

PRZEJAZD 34

Dziś i dni następnych!

Szalona noc

Najpotężniejszy, prześlicznie wystawiony, najpiękniejszy arcyfilm

W roli głównej: **Huguette Duflos**
zwana królową Paryża

Ceny miejsc: W dni powszednie na wszystkie seanse, zaś w soboty, niedziele i święta od godz. 1—3 pp. I m. 75 gr., II 40 gr., III 30 gr.

W soboty, niedziele i święta od godz. 3 pp. I miejsce o 90 gr., II m. 50 gr. III m. 40 gr.
W poniedziałki kino czynne.

Całusy w Izbie Gmin

Czy posłom wolno całować? Odkąd w angielskim parlamencie zasiadły posłanki, cięży nad odwiecznym St. Stephens House to trudne zagadnienie, by posłowie całowali się w sali obrad? Dotąd panie, jak i panowie zadawali się zwykłym shake-hands. Ale od niedawna znajdują się w Izbie małżeństwa i oto co się wydarzyło niedawno. Deputowany laburzysta, p. Dolton, wyjeżdżając na kilka dni, żegnał się ze swą żoną, posłanką, i podczas pożegnania publicznego ją pocałował. To wywołało oburzenie niektórych widzów i speaker otrzymał już kilka skarg. Co ma zrobić biedny speaker? Powiadają, że przedłoży sprawę na plenum.

Kino „RESURSA“

ul. Kilińskiego Nr. 123.

Dziś i dni następnych!

Dziś i dni następnych!

Perła naszego repertuaru

■ KOBIECIA NA TORTURACH ■

Wielki dramat niesłusznych podejrzeń

W roli głównej:

WŁODZIMIERZ GAJDAROW, LILI DAMITA

i demoniczna **WIVIAN GIBSON**Następny program: „**DZIKUSKA**“

<p>„ODEON PRZEJAZD 2</p> <p>Dawno niewidziana królowa ekranów europejskich ulubienica Sz. Publiczności</p> <p>HENNY PORTEN</p> <p>Jazzbandowy hazard miłości, tańca i milionów</p> <p>p. MOJA CIOTKA— t. TWOJA CIOTKA</p> <p>Wspaniała farsa erotyczna pełna niespodzianek. W pozostałych rolach: Angelo Ferrari i Ralf Artur Roberts. Nadprogram FARSA.</p>	<p>„WODEWIL” GŁÓWNA 1</p> <p>DZIŚ PREMIERA!</p> <p>Ostatnie lata 1912-1918 panowania</p> <p>CARA MIKOŁAJA II</p> <p>Wielka tragedia dworu rosyjskiego, osnuta na tle prawdziwych przeżyć i zdarzeń</p> <p>Osoby: Car Mikołaj II . . . . . H. Hanus W. Ks. M. Mikołajewicz . . . . . E. Neufeld RASPUTIN . . . . . M. Neufeld Sonja Starowna . . . . . R. René</p> <p>Akcja rozgrywa się: Wiedeń, Warszawa, Petrogr. Ekaterynb.</p> <p>Ostatni etap wygnania Cara Mikołaja II Nadprogram: FARSA.</p>	<p>„CORSO” Zielona 2</p> <p>DZIŚ PREMIERA!</p> <p>Arcysensacja! Arcysensacja!</p> <p>Tajemnica wagonu pocztowego</p> <p>Sensacyjny dramat ilustrujący walkę z przestępcami, samoloty policyjne, lotne brygady i t. p.</p> <p>W rolach głównych: J. Morgan i L. Shumway. Nadprogram: FARSA.</p>
--	--	---

<p>KINO</p> <p>„ERA”</p> <p>dawn. „FLORA“ Zawiszy 22</p> <hr/> <p>Początek seansów o godz. 4-ej pp., w soboty niedziele i święta o godz. 12.30. Na I. seans po cenach następujących: I. miejsce 60 gr., II. 50 gr., III. 30 gr.</p>	<p>Dziś i dni następnych! Monumentalny film!</p> <p>W lasach polskich</p> <p>Według głośnej opowieści J. Opatoszu. Realizacja John Turkow.</p> <p>W rolach głównych: DIANA BLUMFELD i SILWEN RICH.</p>
---	--

<p>KINO</p> <p>MIMOZA</p> <p>Kilińskiego 178. 1593</p>	<p>Od poniedziałku, dnia 22 do poniedziałku, dnia 29 kwietnia 1929 r.</p> <p>Największa symfonia ekranu ♦ „Grupy wielkich gwiazd filmowych” wytwórni United Artists</p> <p>„OJCZE...!” (Kapitan Sorrell i jego syn)</p> <p>Najpotężniejsze arcydzieło serca ludzkiego, dzieje nieszczęśliwego ojca, który nad wszystko w świecie umiłował swego syna, zastraszający obraz moralnej zginiłszy powojennego społeczeństwa, uznającego tylko szal zmysłów, tańce i zabawy.</p> <p>W rolach głównych: B. H. WARNER niezapomniany odwórca Chrystusa w filmie „Król królów”</p>	<p>Następny program:</p> <p>„Tajemnica Starego Rodu” z Jadwigą Smosarską i St. Knake-Zawadzkiem</p>
--	--	--

Hallo! Tu mówi Poznań!

Na przeciąg Wystawy Krajowej w Poznaniu odstąpię 3 pokoje (Kat. 2) umeblowane ze światłem elektrycznym, łazienką na pierwszym piętrze, blisko terenu wystawowego.

Adres: Poznań—Jeżyce, ul. Samarzewskiego Nr. 38, Działoszyńska. Telefon 65-27.

Poradnia Wenerologiczna
Lekarzy Specjalistów
ul. Zawadzka Nr. 1

Czynna od 8 rano do 9 wiecz. w niedziele i święta 9—2 pp. od 11—12 i 2—3 pp. przyjmuje kobieta lekarz

leczenie chorób wenerycznych moczopłciowych i skórnych
Badanie krwi i wydzielin na syfilis i tryper
Konsultacje z neurologiem i urulogiem

Gabinet Światło-Lecznicy
Kosmetyka lekarska
Oddzielna poczekalnia dla kobiet
938 **PORADA 3 zł.**

DOKTOR WOLKOWSKI
Cegielniana 25. Tel. 26-87

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych

Elektroterapia. Leczenie lampą kwarcową. Badanie krwi i wydzielin. Przyjmuje od godz. 8—10, 12—2, i 4—8 w niedziele i święta 9—1
Dla pań od 4—5 oddzielna poczekalnia.

Dr. med. Niewiażski
ul. Andrzeja 5, tel. 59-40

Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe
Elektryzacja. Naświetlanie lampą kwarcową. Badanie krwi i wydzielin.
Przyjmuje od 8—10 r. i od 5—9 w. w niedziele i święta od 9—1 r.
Dla pań oddzielna poczekalnia.

Dr. med. RÓŻANER
Dzielnia 9, tel. 28-98

Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe.

Przyjmuje od 8—10 i od 5—8. Leczenie lampą kwarcową. Oddzielna poczekalnia dla pań. Dla pań od 3—5 pp. 1449

Do akt Nr. 430 1929 r.

Ogłoszenie
Komornik Sądu Grodzkiego VI rewiru w Łodzi, Stefan Górski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 9, na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw., ogłasza, że w dniu 6 maja 1929 roku, od godz. 10-ej rano w Łodzi, przy ul. Pomorskiej 60, odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, należących do firmy „Pinek Chrzanowicz”, składających się z maszyn do wyrobu pudełek tekturowych, ocenionych na sumę 1900 zł.
Łódź, dn. 23 kwietnia 1929 r.
KOMORNIK S. Górski.

Do akt Nr. 733, 774 i 1083 1928 r.

Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi I rewiru, powiatu Łódzkiego Bronisław Dembowski, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Przejazd 86, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że dnia 6-go maja 1929 roku od godz. 10-ej rano, będzie dokonana publiczna licytacja ruchomości, należących do firmy Freitag i Cukier i składających się z dwóch zespołów maszyn przędzalniczych, Salfaktorów”, ocenionych na sumę zł. 5000.
Licytacja będzie dokonana w Zgierz, przy ul. Dąbrowskiego Nr. 27.
Łódź, dnia 26-go kwietnia 1929 r.
KOMORNIK B. Dembowski.

Do akt Nr. 673 1929 r.

Ogłoszenie
Komornik Sądu Grodzkiego VI rewiru w Łodzi, Stefan Górski, zamieszkały w Łodzi, przy ul. Sienkiewicza 9, na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw., ogłasza, że w dniu 7-go maja 1929 r., od godz. 10 rano w Łodzi, przy ul. Pomorskiej Nr. 49, odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, należących do Pinkusa Chrzanowicza, składających z maszyn do wyrobu pudełek tekturowych, papieru i mebli, ocenionych na sumę 1065 złotych.
Łódź, d. 4 kwietnia 1929 r.
KOMORNIK S. Górski.

LECZNICA
lekarzy specjalistów przy Górnym Rynku
Piotrkowska 294, tel. 22-89
przy przystanku tramwajów pabjanickich czynna od 10 rano do 7 wiecz. w niedziele i święta do 2 po poł. Wszystkie specjalności i dentystryka. Kąpiele świetlne, lampa kwarcowa, elektryczna, Roentgen, szczerpienia, analizy (mocz, krew, płwocin, wydzielin itp.) operacje, opatrunki, wizyty na miasto.
Porada 4 zł.
Poradnia dentystryczna i wenerologiczna
dla chor. skrónych, 3 zł.
1402
1586 wenerycznych

DR. HELLER
Choroby skórne i wener.
ul. Nawrot 2. Tel. 79-89

Do 10 r. i 4—8 w. Dla pań specjalne godz. 3—5 po poł., w niedz. od 11—2 pp.
Dla niezamożnych **cenę lecznic.**

Bizuterję
kupuje, pełną wartość płacę. Solidne traktowanie. „Preciosa” Piotrkowska 123, w podwórzu.

Różne Zakład
drzewo - tokarski Edm. Kadyńskiego, Łódź, Mawrot 20, tel. 35-47, przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie wyższy wchodzące. 872

Sprzedam
sklep spożywczy z urządzeniem z powodu choroby. Zeromskiego 97, Balcerzak T. 865

CENY PRENUMERATY:

W Łodzi z niedzielnym dodatkiem ilustrowanym mies. zł. 4.10
Zamiejscowa " " " " " 5.—
Zagraniczna " " " " " 8.—
Odsyłanie do domu " " " " " 0.40

Prenumeratę można przerwać tylko 1 i 15 każdego miesiąca

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 65,210

CENY OGŁOSZEŃ MIEJSCOWYCH:

Na I-ej stronie 50 gr. za wiersz milimetr. 1 lam (strona 4 lamy)
W tekście 40 " " " " " 1 " " 4 "
Za tekstem 30 " " " " " 1 " " 4 "
Nekrelogi 30 " " " " " 1 " " 4 "
Zwyczajas 8 " " " " " 1 " " 4 "
Drobno 10 gr., poszukiwanie pracy 5 gr. za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie 50 gr. Ogłoszenia nadesłane po godz. 7 wiecz. 30 proc. drożej. Ogłoszenia w czerwonym kolorze 30 procent drożej. Ogłoszenia akcydensowe 30 procent drożej.

Ogłoszenia firm zamiejscowych, chociażby posiadających filij w Łodzi, a centrale gdzieindziej, o 50 proc. drożej od cen miejscowych. Firmy zagraniczne o 100 procent drożej. Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Za terminowy druk ogłoszeń, komunikatów i ofiar administracja nie odpowiada.

Artykuły, nadesłane bez oznaczenia honorarium, uważane są za bezpłatne.

Rękopisów zarówno użytych jak i odrzuconych redakcją nie zwraca.